

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybeeske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:

Egész évre — 24 K
Félévre — 12 K
Negyedévre — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl.
Azonkívül az összes hir-
detési irodák. :: ::

Megjelenik vasár- és
ünnepnapi kivételével
mindennap d. u. 5 órákor

Nagybeeskerek, 1913.

XLII. évfolyam, 206. szám.

Kedd, szeptember 9.

Félszeg hadállás.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, szept. 9.

Andrássy pártja még meg sem alakult, még programja sem került hiteles alakban a nyilvánosság elé. De a serényen folyó előkészületek, magának a vezérnek nyilatkozatai és egyénisége, valamint a pártközi viszonyok már előre kijelölik az új párt számára azt a hadállást, amelyet el fog foglalni. Ez a hadállás pedig annyira félszeg, hogy abból sikeres működés nem várható, még az új alakulás szempontjából sem, annál kevésbé a közérdekéből.

Andrássy kormányképes ellenzékét akar létrehozni, hatvanhetes alapon és a mai kormányt a restitutio követelésével és a közéleti erkölcs helyreállításának jelszavával óhajtja megbuktatni. Ezzel a függetlenségi ellenzékét is elriasztja magától és a munkapárti többségtől is mereven elzárkózik. Támogatást sem innen, sem onnan nem remélhet, sőt áthidalhatatlan ellentéteket állít maga és a meglévő pártok közé. Be van kerítve, mielőtt megkezdhetné volna a küzdelmet.

Az egyesült függetlenségi párttól távolgató szakadék választja el. Itt van mindenekelőtt a közjogi alap. A koalíció története bebizonyította, hogy a negyvennyolcasok és hatvanhetesek egyesülése lehetetlenség és ideiglenes együttműködésük is csak a negyvennyolcas elvek felüggesztésével lehetséges és okvetlenül züllésre vezet. Ma a függetlenségi párt nem hajlandó újból szegre akasztani az elveit, ebből a pártból Andrássy nem igen számíthat hívekre, amint az a Justh Gyula érlelyes tilalmából is kitetszik. A radikális irány, az általános szavazati jog és a terrorisztikus harcmodor viszont olyan dolgok, amiket Andrássy nem vehet át a függetlenségiektől. Elkerülhetetlen tehát, hogy az új párt a mai ellenzékkel minden lényeges kérdésben össze ne ütközzék.

Még kevésbé remélhet Andrássy támogatást a többség táborából. Ez az egész hatalmas, kitűnően fegyelmezett, nagy hivatású többség nemcsak fölöslegesnek látja egy új hatvanhetes-párt alakulását, de éppen az egyedül helyes közjogi alap gyöngítésére irányuló kísérletet lát ebben a mozgalomban. Azonkívül pedig a restitutio elfogadása azt jelentené, hogy maga a munkapárt ítélje el és tegye semmivé azt, amit legfőbb művének tekint, t. i. a parlamenti munkaképesség helyreállítását. Ez a követelés természetesen a legönérzetesebb és legelszántabb ellenállásra ingerli a többséget, amely teljesen tisztában van azzal, hogy ezen a ponton a legcsekélyebb engedékenység is az obstrukció feltámadását lehetővé tenné. Már pedig Andrássynak a restitutión kívül nincs más programja, mint a közéleti tisztaság helyreállításának üres, politikailag értéktelen és a mai többséget mégis vérgig sértő jelszava. Ez az oka annak, hogy Andrássy nemcsak a tömör munkapártból, de még csak a disszidensek csoportjából sem tud elhódítani senkit.

Már most, első mozdulata előtt két erős ellenzék közé ékelve hogyan boldo-

guljon az új párt? Hiszen ha az országgyűlésen nem vesz részt, akkor tulajdonképpen meg sem születik, ha ellenben bemegy a parlamentbe dolgozni, akkor a sztrájkoló ellenzék minden rokonérzést elveszti anélkül, hogy a munkapárttal egymagában felvehetné a harcot. Amely harenak egyébként sincs az ország érdekével megegyező célja és bizony nem egyéb ez a hatalomvágy hiábavaló kitérésénél.

A hirlapírók ünnepe.

A Pressburger Zeitung jubileuma. — A Vnosh. közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

— szept. 9.

Vasárnap és hétfőn fényes kulturális ünnepet ült Pozsony városa. Az ország hirlapírói gyűltek össze ide érte a két napra, hogy megünnepeljék Magyarország legrégebbi újságjának, a „Pressburger Zeitung”-nak százötven éves jubileumát.

A másfélszázados jubileum megünneplése a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségének közgyűlése keretében folyt le, de egy szívvel-lélekkel résztvett benne Pozsony város közönsége, amely lelkes rokonszenvvel s impozans meleg vendégszeretettel fogadta az ország minden részéből, valamint Ausztriából összegyűlt újságírókat.

A közgyűlésen képviseltette magát a miniszterelnök, valamint a kereskedelmi miniszter is, azonkívül megleghangos levelekben üdvözölték a jubiláló lapot Tisza István gróf miniszterelnök, Harkányi János báró kereskedelmi miniszter, Jankovich Béla kultuszminiszter, Balogh Jenő igazságügyminiszter, Berzeviczy Albert és még mások sokan.

A pozsonyi ünnepre az újságírók vasárnap reggel érkeztek meg s a pályaudvaron a pozsonyi újságírók nevében Angermayer Károly és Mauthner Gusztáv üdvözölték az érkezőket, akiknek nevében Szávay Gyula, a Vnosh. elnöke mondott köszönetet.

Délben 12 órákor volt a vármegyeház nagytermében a szövetség ünnepi közgyűlése, amelynek első részletét a „Pressburger Zeitung” jubileuma képezte.

A közgyűlésen nagy számmal jelentek meg a város előkelőségei, köztük Bartal Aurél főispán, dr. Pick helyettes polgármester. A kereskedelmi miniszter külön képviseltette magát dr. Fritsz Géza miniszteri titkárral, hasonlóképpen a Magyar Tudományos Akadémia is, amelynek részéről dr. Ortvy Tivadar jelent meg, míg az ország újságírói közül mintegy százötvenen gyűltek össze élükön Szávay Gyula elnökkel, Barát Armin sajtóirodai főnök, tiszteletbeli elnökkel, dr. Brájer Lajos, Lenkei Lajos alelnökökkel. Megjelent továbbá a bécsi „Concordia” írók és újságírók együletének képviselőiben Groller Balduin alelnök, Schultheisz Ede, a „Neues Wiener Tagblatt” és Puchstein János, a osztrák-német írók egyesületének elnöke, Sugar Otto az „Otthon” írók és hirlapírók köre, valamint a Magyar Szakírók Egyesülete részéről, lapunk képviselőiben pedig Somfai János szerkesztőnk, a szövetség igazgatósági tagja.

A közgyűlést Szávay Gyula elnök nyitotta meg, üdvözölve a vendégeket, amire a város nevében dr. Pick helyettes polgármester, majd Bartal Aurél fő-

ispán, a pozsonyi sajtó nevében dr. Vukovics, a „Nyugatmagyarországi Híradó” szerkesztője üdvözölte a vendégeket.

Ezután Szávay Gyula elnök mondott költői szépségű remek ünnepi beszédet, míg a jelenlévő német újságírókra való tekintettel dr. Brájer Lajos alelnök nagyhatású német nyelvű beszédében köszöntötte a jubileus újságot, méltatva az ünnep jelentőségét.

Sugar Otto az „Otthon” írók és hirlapírók körének nevében, Groller Balduin a bécsi „Concordia”, Schultheisz Ede a „Neues Wiener Tagblatt”, Puchstein János pedig az osztrák-német írók egyesülete nevében üdvözölte a „Pressburger Zeitung”-ot.

Az üdvözléseket a lap részéről Angermayer Károly, a Pressburger Zeitung szerkesztője köszönte meg.

A jubileus ünnepi aktus után a Vnosh. rendes közgyűlést tartották meg, amely minden vita nélkül, csöndesen folyt le.

Délután két órákor Pozsony város közönsége fényes díszbevonatban az újságírók tiszteletére, melyen számos rokonszónó hangzott el.

Délután este, valamint hétfőn más fényes ünnepségek voltak a hirlapírók tiszteletére, akiket Pozsony város rendkívül meleg vendégszeretettel vett körül mindvégig, úgy, hogy a vendégek a legszebb emlékekkel távoztak a pompás, egyre hatalmasabb, igazi nagyvárosi aranyokban rejlő ósi koronázó városból.

A munkás rokkant-egylet jubileuma.

— A nagybeeskereki fiók ünnepe. —

Nagybeeskerek, szept. 9.

A Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyezetének nagybeeskereki fiókja, amely 88-ik fiókja az egyesületnek, vasárnap délután ünnepelte díszközgyűlés keretében fennállásának tizestendos évfordulóját.

A közgyűlésen, melyen közel száz tag jelent meg, Eisenbarth Ferenc elnök elnököl. Mayer Rezső elutasítása miatt leveiben mentette ki távollétét.

A közgyűlés megnyitása után dr. Kuszing János elnök szép beszédében méltatta az egyesület tevékenységét s ismertette az egyesület múltját. Remutott arra, hogy napjainkban a munkásoknak és iparosoknak, ha már többé dolgozni nem bírnak, ha kenyérkereső számszámjuk kihull a kezükből, nincs megélhetésük s ha árvákat és özvegyeket hagynak hátra, ezek inségbe jutnak és szaporítják az állam és a társadalom kegyetlen kenyerén élők számát. Ezen tarthatatlan állapotban igyekszik segíteni a magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egylete, midőn még a legszegényebb iparos és munkásnak is alkalmat nyújt arra, hogy csekély áldozattal önmaga és családja jövőjéről gondoskodik. Ezen egyesületnek tagja lehet Magyarországon mindenki, legyen bármiféle munkás, iparos, kereskedő, tisztviselő, iparostanonc, háziutóval foglalkozó férjes nő, vagy bármely foglalkozással bíró férfi és nő egyaránt (14 éves életkor betöltése után) korműködés nélkül, orvosi vizsgálat mellőzéseivel. Míg a külföldi magánnyugdíjintézmények a 18. évtől az 55. évig kimondták a korhatárt a belépésre, itt már haladás mutatkozik, amennyiben a 14. évtől a 65. évig lehet belépni, amellyel pedig a tagsági díjak is csekélyebbek. A tagsági díjak pontos fizetése fejében a tagok azon kedvezményben részesülnek, hogy már 10 év után, ha a saját keresetforrásul szolgáló foglalkozásukban vala-

mely baleset, testi vagy szellemi elgyöngülés, aggkori gyengeség vagy gyógyíthatatlan betegség miatt munkaképtelenné vagy rokkanttá lesznek: az egylettől életfogytiglan megfelelő heti rokkantségélyt, vagyis nyugdíjat kapnak. Annál kedvezőbb, azaz nagyobb a rokkantségély, vagyis nyugdíj, minél hosszabb ideig fizeti valaki a tagsági járulékot, azaz a nyugdíj évről-évre emelkedik. Az évente befizetett csekély tagsági járulék fejében, mely heti 20, 24 és 30 fillérekben történik, ezen intézmény igazán fenyves nyugdíjat biztosít. Így pl. ha valaki 10 év után rokkanttá válik, úgy heti 20 fillér befizetés után 10 év után heti 8 kor. 40 fillért, holott egy évben csak 10 kor. 40 fillért fizetett; továbbá, ha valaki pl. 10 évig heti 30 fillért fizetett, úgy 10 év után rokkantság, vagyis munkaképtelenség esetén már heti 11 kor. 90 fillér rokkantségélyt, azaz nyugdíjat kap s így tovább, minél hosszabb ideig fizet be, annál nagyobb nyugdíjat kap.

Tehát látható, hogy aránylag csekély heti befizetés mellett igazán nagyon szép nyugdíjat biztosít magának minden befizető tag. 40 évi befizetés után pedig akár rokkant a tag avagy nem, vagyis tekintet nélkül munkakepeségére, a megérdemelt teljes nyugdíjat élvezheti.

Azonkívül ha egy segélyre jogosult tag elhalálozik, úgy elhalálozása után az árvák neveltetésére az özvegy az elhalt tagot megillető $\frac{1}{3}$ -át kapja és pedig minden egyes árva után $\frac{1}{3}$ -ot, míg az árvák a 14-ik évet betöltötték. Ha pedig csak az özvegy marad vissza, úgy az az elhalt tag által befizetett összeg 30%-át kapja végkielégítésül. Ezen nemescélú egyesület tehát nemcsak rokkantsági és aggkori nyugdíjat, hanem az özvegyeknek járadékot és az árváknak neveltetési járulékot és biztosít.

Beszéde végén buzdította a tagokat, hogy továbbra is lelkesen agítaljanak az egyesület érdekében s kívánta, hogy az intézmény minél hatalmasabban virágozzék.

Végül közgyűlési ügyeket intéztek el, majd a közgyűlés után a kaszinó-vendéglőben társasvacsora volt, amelyen szintén igen sokan jelentek meg.

HIREK.

IDŐJÁRÁS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás-jelentése.

Szeptember 9.

Barométer súlyed 760.5. Délután 1.38 órákor: Hőmérő 21.8 C°. Hőmérséklet: maximum 8-ikán 21.6 C°, min. ma reggel 7.6 C°. Csapadék — harmat. Felhőzet Ci—St2. Szélirány és erősség NE1. Jólát a következő 24 órára: Enyhe, elvétve csapadék.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 perccig; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 perccig; felhőzet Ci = fűtőfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő. Nb = esőfelhő, Ci—St = felhőfátyol, Ci—Cu = báránnyfelhő, Cu—St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélerősség: 0 = szélcsend, 8 = nagy vihar.

— A közigazgatási tanfolyam megnyitása. A nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyam 1913—14. évi tanévének ünnepélyes megnyitása ma délelőtt folyt le. A róm. kath. plébánia-templomban 9 órákor ünnepélyes Veni Sancte volt, amelyen résztvett a tanfolyam előadói kara Jankó Ágoston alispán, tanfolyami igazgató vezetésével és az ez évre beiratkozott összes hallgatók. A mise után a hallgatóság a vármegyeház nagyertermében gyülekezett, míg a tanári kar Jankó Ágoston alispán elnöklésével értekezletet tartott az alispáni kisteremben. Az értekezlet után az előadói kar átvonult a nagyterembe, ahol névsorolvasás volt, majd Jankó Ágoston mély gondolatokban gazdag buzdító beszédet intézett a hallgatókhoz, főbb vonásokban

kifejtve előttük jövőjük fontosságát és felelősségteljes voltát. Az alispán beszéde után a hallgatóság a tanfolyam épületébe vonult, ahol orvosi vizsgálatnak vetették alá magukat, amelyet dr. Haidgger Lajos megyei tisztii főorvos végzett. A tanfolyamon az előadások a holnapi nappal veszik kezdetüket.

— **Eljegyzés.** Putits Dragomir nagyszentpéteri segédjegyző eljegyezte Müller Rózsika kisasszonyt, özv. Müller Mihályné leányát Nagybecskerekről.

— **Az ev. ref. egyház köréből.** Fütő Zoltán ev. ref. esperes és Fekete Gyula missiói felügyelő ma este Nagybecskerekre érkeznek s itt holnap délután 5 órákor egyházmegyei látogatást és gyűlést tartanak. Ezt megelőzőleg holnap délelőtt Törökbeszére mennek.

— **Jubiláló jegyző.** Torontálvásárhelyi község lakossága lelkes ünnepélyvel készül megünnepelni érdeműs és közszerepetben álló jegyzőjének, Sepsey Mihálynak huszonötödik évfordulóját. Az évforduló alkalmából a község előjárósága és tisztviselői kara szeptember hó 13-ikán este 8 órákor társasvacsorát rendez, amelyen szívesen látnak vendégeket.

— **Halálozás.** Fülep György nagybecskereki m. kir. állatorvosi súlyos gyász érte. Ugyanis felesége ma reggel hosszas szenvedés után meghalt. Temetése holnap d. u. 4 órákor lesz a református templomban tartandó gyászbeszéddel.

Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Fülep György és fiai Jenő, György és Lajos megtörtén adjak tudtul a legjobb feleségnek és öntelalozó anyának, Fülep Györgyné szül. Sándor Róziának, élete 59-ik, boldog házasságának 39-ik évében szeptember hó 9-en reggel hosszú szenvedés és az Uri szentvacsora fölvétele után történt elhunytát. A temetés szeptember hó 10-én, szerdán délután 4 órákor lesz a Melencei-ut 50/52. számú gyászszobából.

— **A módosi áll. polg. fiúiskola megnyitása.** Módosról írják, hogy ott ma nyitották meg az újonnan létesített áll. polg. fiúiskolát. Ez exponált nemzetiségi vidéken nagy kulturmisszióra hivatott iskola megnyitó ünnepségén az egész város közönsége osztatlan örömmel vett részt. A megnyitáson Dudás József igazgató nagyhatású évnyitó beszédet mondott, míg a városi közönség örömet Steinbach Antal főszolgabíró fejezte ki.

— **Tánciskolamegnyitás.** Katz S. Sándor, a jeles tanítvány, f. hó 24-én nyitja meg a Korona-szálló nagyertermében idei tanfolyamát, amelyre előre jelentkezni lehet az Almásy és Szepessy-féle könyvkereskedésben.

— **Az anyakönyvi hivatalból.** A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban a lefolyt héten a következő bejelentések történtek:

Házasságok: Markov Emil gk. földműves és Mosorinszki Julianna gk. Hisev Dusan gk. napszámos és Bancs Deszanka gk. — Ifj. Barth Jakab rk. napszámos és Rausch Katalan rk. — Szőke Imre rk. szabó és Wittmann Mária rk. — Kovalik Pál rk. vasuti pénztárkezelő és Sárk Mária rk.

Születések: Leipold Dávid ág. ev. fűtő, fiú. — Wagner István rk. mázoló, fiú. — Martinov Domonkos gk. papucos, leány. — Sztaniszlavjev István gk. földműves, leány. — Kosztin Elek rk. napszámos, leány. — Szücs Szilárd gk. Máv. hivatalos, leány. — Kessl Péter rk. napszámos, leány. — Voigies Emil gk. papucos, fiú. — Kozlovaeski Vítályos gk. földműves, fiú. — Nagy Erzsébet rk. leány. — Momirszki István gk. napszámos, fiú. — Sztójkov Novák gk. napszámos, fiú. — Steinbeck Magdolna rk. házi eseléd, fiú. — Czimmer Antal rk. cipész, leány. — Radojevics Anna gk. dobozgyári munkásnő, fiú.

Halálozások: özv. Mattanovich Jánosné rk. 81 éves, szivbaj. — Rehardt Etelka rk. 5 hónapos, tüdőlob. — Gyurkovics Nándorné rk. 50 éves, szivhüdes. Weinberger Mór izr. 45 éves cipőkeres-

kedő, szivbaj. — Hübel Győző rk. 16 éves, agyhártyalob. — Plichta Antal rk. 8 hónapos, bélhurut. — Zadrin Danica gk. 18 éves, önfelakasztás. — Hencz Mihályné rk. 59 éves, méhrák. — Stibulyev Szmilja gk. 5 hónapos, görcsök. — Simon Mátyás ág. ev. 56 éves napszámos, tüdővész. — Mappaud Lipót rk. 55 éves asztalos, tüdővész. — Fazekas Katalin rk. 7 hónapos, bélhurut. — Özv. Lakatos Antalné rk. 78 éves, aggkor. — Lukits Demeter gk. 26 éves könyvelő, tüdővész. — Zehrmann Mihály ág. ev. 37 éves lakatos, szivhüdes. Bogdán András rk. 68 éves napszámos, aggkor.

TÁVIRATOK.

A szerb patriarka eltünése.

A patriarka még mindig nem került meg. Joanovich kormánybiztos merénylettel fenyegetik.

Budapest, szept. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) A rejtélyes módon eltűnt Bogdanovits patriarka még mindig nem került elő s holttestére sem akadtak rá, bár most már folytonosan kutatják. Eltünése mögött igen sötét háttért sejtet az, hogy a kormánybiztos ellen merénylettervet lepleztek le s így igen közel fekszik az a föltevés, hogy a patriarka nem szerencsétlenség vagy öngyilkosság, hanem politikai merénylet áldozata. A nyomozás most ezirányban is folyik.

A patriarka eltünéséről ma a következőket jelentik:

A patriarka még nem került meg.

Budapest, szept. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Gasteinből sürgönyzik, ma délig még semmi eredménye nincs az eltűnt patriarka után való kutatásnak. A patriarka sógora, dr. Vaszilievics ma kijelentette, hogy már nem reméli, hogy a patriarka életben legyen. Elmondotta azt is, hogy Bogdanovits patriarka egy millió koronára biztosított életét. Tegnap átkutatták a vízeséseket is, de semmi nyomra nem akadtak. A kabinetiroda minden nap jelentést tesz a királynak a kutatás részleteiről.

Budapest, szept. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Gasteinből sürgönyzik: Ma reggel ismét külön expedíció ment Bogdanovits patriarka után kutatni. Ma az ugynevezett Gastein-Klammt kutatják át, amely egy rendkívül mély szoros, ahová hosszú köteleken kellett leereszkedni. A kutatás azonban itt sem vezetett eredményre.

Merényletterv Joanovich kormánybiztos ellen.

Budapest, szept. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Joanovich Pál kormánybiztos tegnap délután visszaérkezett Budapestre. A kormánybiztos elmondotta, hogy Bécsből kapott egy vasárnapi feladott express-levelet, amelynek íróját igen komolyan és megbízhatónak ismeri, aki arra figyelmezteti, hogy merényletet akarnak elkövetni ellene. A levél írója részletesen ismerteti is, hogy hogyan akarják ellene elkövetni a merényletet. E levél folytán kellő óvintézkedéseket tettek a kormánybiztos körül s egyben a határrendőrség széleskörű nyomozást folytat az ügyben.

A KIRÁLY SCHÖNBRUNNBAN.

Budapest, szept. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király tegnap megérkezett Schönbrunnba, ahol nagy ovációval fogadták. A király ma délelőtt Kerzli udvari orvost, majd Conrad hadügyminisztert különkiallatáson fogadta.

A NÉMET CSÁSZÁR KONOPISZTBAN.

Budapest, szept. 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Ferenc Ferdinánd trónörökös meghívta vadászatra konopisti uradalomba Vilmos német császárt, aki a jövő hónapban megy Konopiszta.

A MINISZTERELNÖK A LIDÓN.

Budapest, szept. 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Velenczéből sürgönyzik, Tisza István gróf miniszterelnök tegnap a Lidóra érkezett. A miniszterelnök nyolc napig marad a Lidón.

BERCHTOLD GRÓF TÁVOZÁSA.

Budapest, szept. 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből ma újabb jelentés érkezik Berchtold gróf külügyminiszter távozásáról. A jelentés tudni véli, hogy Berchtold gróf a delegációk ülései után hagyja el állását. Távozását azért halasztja addig, mert a delegáció ülésein személyesen akar helyt állani azért a politikáért, amelyet a monarchia a Balkánon követett. A bécsi jelentés még azt is tudja, hogy ki lesz Berchtold utódja. A jelentés szerint az utód Méréy Kajetán római kvirináli nagykövetségünk lesz.

A TÜRÖK—BOLGÁR TÁRGYALÁSOK.

Budapest, szept. 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a békedelegátusok tegnapi ülése után a bolgár delegátusok azt mondták, hogy az az impressziójuk, hogy a törökök a legjobb intencióktól vannak áthatva.

ALBANOK A SZERBEK ELLEN.

Budapest, szept. 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Belgrádi jelentés szerint a szerb határon albán bandák nyugtalanítják a vidéket s rendes szerb katonaságnak kellett ellenük kivonulni, amely szétszórta az albán bandákat.

LEZUHANT AVIATIKUS.

Budapest, szept. 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Berlinből sürgönyzik, Finger aviatikus ott tegnap repülőgéppel lezuhant s halálra zuzta magát.

AZ ÉRTEKTŐZSDÉRŐL.

Budapest, szept. 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A mai értéktőzsdén a déli zárlatkor a vezető értékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 830.50, Osztrák Hitel 631, Koronajáradék 81.30, Osztrák-Magyar Államvasut 707.50, Jelzáloghitelbank 428, Leszámitoló Bank 518, Hazai Bank 289.75, Magyar Bank 569, Kereskedelmi Bank 3740, Rimamurányi 710.50, Salgótarjáni 782.50, Magyar Általános Kőszénbánya 1065, Közúti Vasut 642, Villamos Vasut 365, Adria —

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (októberre)	11.03
Buza (1914. áprilisra)	11.66
Rozs (októberre)	8.13
Zab (októberre)	7.54
Tengeri (szeptemberre)	8.33
Tengeri (1914. májusra)	7.36

Közgazdaság.

A „Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet R.-T. (Budapest) heti jelentése a tőzsdéforgalomról és a pénzügyi állásról.

Budapest, szeptember 4.

A külpolitikai helyzetről beérkező hírek arra vallanak, hogy a balkáni bizonytalanság, mely hosszú időn keresztül nemcsak a külügyi kormányokat, de az egész gazdasági világot és különösen a tőzsdéket állandó izgalomban tartotta, végre nyugvópontra jutott és a külpoli-

tika terén — jöllehet a részletkérdések megoldásánál meg neveztegek merülnek fel — nagyobb bizonytalanságok egyelőre nem kell tartani. Ez a körülmény kedvezően befolyásolta az európai tőzsdék irányzatát is és a forgalom rosszabb idő óta nem tapasztalt arányokat értett. A vezető és helyi értékek egész sorozata számottevően emelkedést ért el. Hogy ezen emelkedés később nem volt teljes egészében fenntartható, az ítélet arra vezetendő vissza, hogy a vaspiac helyzeteiről érkező jelentések nem kielégítőek és ezzel kapcsolatban a vasbányatelepek ítéletében ismét kihatást kaptak a kereslet, ami — a tőzsde leginkább favorizált értékeiről levén szó — természetesen az egész irányzatra kihatással volt. Ezen körülmény ugyan inkább a külföldi tőzsdéken érvényesült, de az ott beállott argyengütes nálunk is az arányoknak — ma nem is jelentékeny eszközeset vonta maga után és a forgalom elenkesegei mai napon kissé vesztettek. A másik körülmény, mely nagyobb mértékben a nasze-mozgalmat kifejezésnek gátolt szolgait, a penzüpiac helyzete, mely nem javult a kívánt mértékben. A devizariolyamok az utolsó után ugyan számottevően csökkentek, azonban a penzüpiac a kereslet elég nagy. Mindenesetre kedvező jel gyanánt konstataható, hogy külföldi megis több oldalról történtek penzüpiaci átmozgások.

Mint fentebb említettük, a hét folyamán az egyes papirokban nagyobb elenkeseget mutatkozott. Vezető értékek közül különösen bankpapirok állottak az érdeklődés előterében, ami teljesen érthető is, miután nagy bankjaink üzletmenete, miként a félévi jelentésekből kitűnik, igen kielégítő és a nagy kamattörvények pótolják a rossz gazdasági viszonyok folytán elmaradó egyéb hasznot. Bankrészesvények közül különösen magyar hitel és magyar bankrészesvények képeztek élénk kereslet tárgyat, de nagyobb érdeklődés mutatkozott kereskedelmi bank. Agrarbank és Leszámitoló bankrészesvények iránt is.

A helyi ipari értékek egész sora iránt, ezúttal már a közönség részéről is, érdeklődés mutatkozott és a többi oldalról történő kereslet folytán az árfolyamok meglehetősen nagy emelkedést értek el, melynek egy része ugyan később nem volt fenntartható. Különösen keresettek voltak Beocsi cementszár, Ganz-Danubius, Magyar gázizzófény, Magyar ruggyantarogyár és Nasicai tanműhelyrészesvények, továbbá az utóbbi napokban Osztrák-magyar légszusz és cukoripari részesvények. Bár különösebb ok az emelkedésre e papiroknál nem forgott fenn, az árfolyamokban a viszonyoknak kedvezőbb színben való felfogása jutott kifejezésre. Ezzel szemben Phoebus villamosági részesvények tartósan kihatást tárgyát képeztek és árfolyamuk meglehetősen alacsony színvonalra jutott.

Közúti és városi villamos vasuti részesvényekben átmenetileg szintén nagyobb üzlet fejlődött ki, a magasabb árfolyamok azonban itt sem voltak fenntarthatók. Hajózási papirok, nevezetesen Adria-részesvények iránt folytatódólagosan érdeklődés mutatkozott, az árfolyamváltás azonban nem jelentékeny.

Nyilttér.

E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonok és ismerősök, kik felejtethetetlen fiam végzettségén megjelentek és fájdalommat ez uton enyhítették, fogadják hálás köszönetemet.

Özv. Hübel Jakabné.

660—1.1

HIRDETÉSEKET JUTÁNYOS ÁRÉRT KÖZÖL A „TORONTAL“ POLITIKAI NAPILAP KIADÓHIVATALA.

Nagyszentmiklósi járás főszolgabírájától. 6067—913. szám. 645—3.3

Pályázati hirdetmény.

Ócsanád községben leköszönés folytán üresedésben levő **segédjegyzői állásra** pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása 800 korona fizetés és 200 korona állami fizetésekiegészítés. Megjegyzem, a segédjegyző fizetésének rendezése folyamatban van.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-ában előírt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket **folyo évi szeptember hó 22-ig** hivatalomhoz nyujtsák be annál is inkább, mivel a később érkező kérvények figyelembe vételét nem fogom.

Az állásra a választást f. évi szeptember hó 25-én d. u. 1/23 órakor fogom megejteni Ócsanád községében.

Nagyszentmiklós, 1913 szeptember 2-án.

Dr. Bozzay Aladár, szolgabíró.

Torontálvármegye alispánja.

25329—913. szám. 652—3.1

Árlejtési hirdetmény.

Torontálvármegyében az 1914-ik évben 65.000, azaz hatvanötezer ebvédjegyre lesz szükség.

Felhívom mindazon vállalkozókat, akik ezen szükséglet szállítást elnyerni óhajtják, hogy ebbeli zárt ajánlatukat **f. é. október hó 10-ének déli 12 óráig** nálam nyujtsák be. Az elkészült, távirati vagy utóajánlatokat és azokat, melyek a szabályoknak nem felelnek meg, figyelembe nem fogom venni.

Az ebvédjegyeknek hazai gyárakban, hazai anyagból, hazai munkások által kell készítenie. Az ezen hatóság előtt ösmeretlen ajánlattevők kötelesek megbízhatóságukat és szállítóképességüket kereskedelmi és iparkamarai bizonyítvánnyal igazolni.

Az ajánlati összeg 5%-a készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a nagybecskereki kir. adóhivatalnál leteendő és a letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó.

A zárt boríték kívül a következő feltűnő záradékkal látandó el:

„Ajánlat a 25329—913. alisp. szám alatt kiírt ebvédjegyek szállítására“.

Az ajánlathoz ebvédjegyminta csatolandó.

Az ebvédjegyeknek 1 1/10 mm. nikkelezett fénylemeznek kell lennie, amelynek felírása a következő: „Torontálvármegye 1914.“ és a folyószám 1—65.000-ig.

Az ebvédjegyek átfurva, vaskarikával látandók el és százanként erősen összefűzve, díjmentesen csomagolva Nagybecskerek vasuti állomásra díjmentesen szállítandók.

A szállítási határidő: 1914 január 20.

Az ajánlatok közti szabad választás jogát, esetleg új árlejtés kiadásának jogát fenntartom magamnak.

Az ajánlatnak egységárakban százanként és az egész szállítmányra egyesített összegben is kell történnie.

Az ajánlat mintáját érdeklődőknek kívánságra megküldöm.

Nagybecskerek, 1913. évi szeptember hó 5-én.

Jankó s. k., alispán.

146a—26.14

A tudomány mai álláspontja szerint bizonyíthatóan az Odol a legjobb szer a száj — és a fogak ápolására.

Ára: nagy üveg 2.— k, kis üveg 1.20 k.

'Hungária' cipőgyár r.-t. Nagyvárad.

Ezelőtt „Moskovits Farkas és Tsal.”

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy nagybecskereki (Hunyadi(fő)-utca 37. sz. alatti) cipőraktárunk vezetésével

PETZ ANTAL URAT

biztuk meg, miért is kérjük továbbra is szives pártfogásukat s előre is biztosítjuk további szolid és pontos kiszolgálásról.

Kiváló tisztelettel

„Hungária” cipőgyár r.-t.

636—3.2

Irodistát vagy irodistanót

keresek azonnali belépésre.

SZERDAHELYI KÁROLY

:: BÉGASZENTGYÖRGY. ::

642—3.3

Nagyszentmiklósi járás főszolgabirójától. 5277—913. szám. 644—3.2

Pályázati hirdetmény.

Öbesenyő községben leköszönés folytán megüresedett **segédjegyzői állásra** pályázatot hirdetnek.

Ezen állás javadalmazása 1600 korona. Felhívom ennélfogva mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-ában előírt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket **f. évi szeptember hó 20-ig** hivatalomhoz nyújtsák be, mert a később érkező kérvények figyelembe vételni nem fognak. Az állás azonnal elfoglalható.

A választást f. évi szeptember hó 23-án d. u. 1/3 órakor Öbesenyő községében fogom megtartani.

Nagyszentmiklós, 1913 szeptember 2-án.

Dr. Bozzay Aladár, szolgabíró.

Alsóittebe község előljárósága. 620—913. szám. 655—2.1

Árverési hirdetmény.

Alsóittebe község előljárósága közhirrre teszi, hogy a községi határban gyakorlandó **vadászati jogot** 1914. évi január hó 1-től kezdődő 6 évre **1913. évi szeptember hó 20-ikán délelőtt 9 órakor** nyilvános árverésen berbe fogja adni.

Alsóittebe, 1913. évi szeptember hó 5-én.

D. Bodó Mátyas, jegyző. Megyeri Janos, bíró.

Alsóittebe község előljárósága. 654—913. szám. 656—2.1

Árverési hirdetmény.

Alsóittebe község előljárósága közhirrre teszi, hogy a **községi nagykorcsmat** 1914. évi január hó 1-től kezdődő 3 évre **1913. évi szeptember hó 20-ikán d. e. 10 órakor** nyilvános árverésen berbe fogja adni.

Alsóittebe, 1913. évi szeptember hó 5-én.

D. Bodó Mátyas, jegyző. Megyeri Janos, bíró.

1129. Bvk. 1913. sz. 647—1

Árverési hirdetmény.

A szabadkai kir. törvényszék 1913. évi 21200. számú végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbírósnak 1913. V. évi 1704. számú végzése folytán Közgazdasági Bank R.-t. javára 1500 korona tőkekövetelés és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1913. évi március hó 4. napján lefoglalt, és 1890 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak Nagybecskereken, Melencei-ut 6. sz. alatt leendő megtartására határidőül **1913. évi szeptember hó 22 napjának délelőtt 7 óra** kitűzetik az 1913. évi V. 1704/1. sz. a. k. végzés alapján.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése: butorok. Nagybecskereken, 1913. évi szeptember hó 3. napján.

Schmelz, kir. bir. végrehajtó.

Csődtömegeladási hirdetmény.

Közhirrre teszem, hogy vagyombukott Petz Antal nagybecskereki cég csődtömegéhez tartozó és a csődleltár 1—1014. tételei alatt felvett rövid- és divatárak, melyeknek beszerzési ára 21897 korona, becsértéke pedig 8257 kor. a leltár szerint, zárt ajánlat és ezt követő szóbeli verseny-tárgyalás útján **1913. évi szeptember hó 16-ik napján d. u. 3 órakor** Nagybecskereken alulírott tömeggondnoki irodai helyiségben el fognak adni.

A zárt írásbeli ajánlatok **1913. évi szeptember hó 16. napjának d. e. 12 órájáig** 900 korona azaz kilencszáz korona bánatpénznek egyidejű letétele mellett alulírott tömeggondnoknál nyújthatók be s ugyanaz nap 4 órakor fog a csőd-választmány a beadott írásbeli s az azt követő szóbeli ajánlatok fölött határozni.

A választmány fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok felett szabadon határozhasson s esetleg valamennyit visszautasíthassa.

A csőd-választmány az áruk minőségéért, mennyiségéért és a leltárbeli esetleges tévedésekért szavatosságot nem vállal.

A vételi illeték az ígért vételáron felül a vevőt terheli.

Azon ajánlattevő, kinek ajánlatát elfogadják, tartozik a vételárat és a vételi illetéket az árverés napján az ajánlat elfogadása után azonnal kifizetni s az árakat 8 nap alatt az üzlethelyiségből elvitetni.

Ha a vevő a vételárat azonnal ki nem fizeti, bánatpénzét feltétlenül elveszti s ha az áruk másodsor az ajánlatánál olcsóbban adatnának el, a különbözetet, a felmerülő költségeket és kárt viselni tartozik.

A leltár irodámban a hivatalos órák alatt megtekinthető, az árukat a venni szándékozók közbenjöttem mellett szintén megtekinthetik.

Kelt Nagybecskereken, 1913. évi szeptember hó 4-én.

Dr. Pollák Győző ügyvéd, csődtömeggondnok.

1097. Bvk. 1913. sz. 648—1

Árverési hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék 1912. évi 15558. és 14643. számú végzéseivel megkeresett nagybecskereki kir. járásbírósnak 1913. évi V. 1970/3. és 1642/2. számú végzése folytán Ipar- és kereskedelmi bank javára 1630 korona tőkekövetelés és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1913. évi augusztus hó 13. napján lefoglalt és 1945 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak Felsőittebén a Nagyréten, a Jointanyán leendő megtartására határidőül **1913. évi szeptember hó 25. napjának délelőtt 10 óra** kitűzetik, az 1913. évi V. 1970/5. sz. a. k. végzés alapján.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölés: buza, gépek.

Nagybecskereken, 1913. évi szeptember hó 3. Schmelz, kir. bir. végrehajtó.

Eladó ház.

A Gimnázium-utca 498/16. számú ház

573—x.17

eladó.

Bővebb felvilágosítást ad **Tolveth Oszkár** a „Népbank” főkönyvelője.

460—1913. végrh. szám.

659—1

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a perlaszi kir. járásbírósnak 1912. évi 481/2. számú végzése következtében dr. Stern Lázár nagybecskereki ügyvéd által képviselt Temmer Salamon javára 200 kor. s jár. erejéig 1913. évi április hó 8-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1144 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: hordók, követelések, vetőgép nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a perlaszi kir. járásbírósnak 1912. évi V. 481/2. számú végzése folytán 200 korona tőkekövetelés, ennek 1910. évi szeptember hó 1. napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 119 korona 31 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Bótoson adósnak a főutcában levő házánál leendő megtartására **1913. évi szeptember hó 18-ik napján délelőtt 9 óra** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-olgy megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1908. évi LXI. t.-c. 20. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Perlaszon, 1913. évi szeptember hó 4. napján.

Szecsó Lajos kir. bir. végrehajtó.

2848—1913. tkvi sz

658—1

Árverési hirdetmény.

A perlaszi kir. járásbírósnak, mint tkvi hatóság közhirrre teszi, hogy dr. Stern Lázár nagybecskereki ügyvéd által képviselt Nagybecskereki Takarékpénztár nagybecskereki cég végrehajtónak, Piperszki Vukasin jelenleg szegedi lakos végrehajtást szenvedett elleni 1100 korona tőke, ennek 1912. évi december hó 24-től járó 6% kamatai, 7 korona 55 fillér óvási 1/3% váltódíj, 86 kor. 70 fillér költség és járulékaik iránt folytatott végrehajtási ügyben, követelésének behajtása végett a panaszváltó kir. törvényszéknek és a perlaszi kir. járásbírósnak, mint telekkönyvi hatóság területén a bótosai 1310. számú tkvi betétben felvett s Piperszki Vukasin nevében vezetett:

A. + 1. sorsz. 2601/1. hrsz., állítólag 1 hold 17 □-ölnyi szántó a Livade II. Flur dülöben 147 korona; az u. o. 2. sorsz. 3042. hrsz. 1 hold 775 □-ölnyi szántó a Livade II. Flur dülöben 457 korona; és az u. o. 3. sorsz. 5364. hrsz. 1 hold szántó a Dolnye polye I. Flur dülöben 238 korona becsáron nyilvános árverés útján el fog adni. Megjegyeztetik, hogy az árverés a fenti betétben A. + 1—2. sorsz. alatti ingatlanokra C. 4. sorsz. a. özv. Peron Perszida bótosai lakos javára bekebelezett szolgalmi jogot nem érinti.

Amennyiben azonban e szolgalmi joggal terhelt ingatlan a szolgalmi jog fentartásával oly árban adatnék el, mely a szolgalmi tkvi bejegyzését megelőző tehertételek fedezete szempontjából ezennel 2000 koronában megállapított összeget meg nem ütné, az árverés hatálytalanná válik és az ingatlan a szolgalmi jog fentartása nélkül nyomban elárvereztetik.

Határnapul **1913. évi szeptember hó 26. napjának délelőtt 9 óra** Bótos községhez kitűzetik, oly hozzáadással, hogy az ingatlanok ezen a határnapon a becsáron alul is el fognak adni.

Kikiáltási ár a fenti becsár, melynek 20%-át a venni szándékozók készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényi 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi 3333. sz. I. M. rendelet 8-ik §-ában jelzett óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a alapján a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni kötelesek.

Kelt Perlaszon, a kir. járásbírósnak mint tkvi hatóságnál, 1913. évi május hó 28-án.

Cziróni s. k., kir. járásbíró.

Azonnali belépésre

irnok-végrehajtót

keresünk három havi időtartamra.

Törzsudvarnok község előljárósága.

654—2.1